

Rhododendron rupicola

Kallioalppiruusu

Rhododendron rupicola W.W. Sm. 1914
(*achroanthum* Balf.f. & W.W.Sm.,
propinquum Tagg)

alasuku *Rhododendron*
sektio *Rhododendron*
alasektio *Laponica*

R. rupicola Göteborgin kasvitieteellisellä.
(© [K. Theqvist](#))

Ainavihanta, 30-60 cm korkea, pysty- ja usein tiiviskasvuinen pensas.

Lehdet 0.6-2.1 cm pitkät, soikeat tai leveänsoikeat. Selvästi erottuvia vaaleita ja tummia suomuja lehden molemmin puolin.

Kukat voimakkaan violetit, joskus lilanpunaiset tai vaaleanvioletit, leveän kellomaiset, n. 1.3 cm pitkät, enimmillään 6 kukkaa kukinnossa. Heteitä 5-10 kpl. Kukinta toukokuussa.

rupicola var. *chryseum* (Balf.f. & Kingdon-Ward) Philipson & Philipson 1975
Muuten kuten yllä, mutta kukat kalpean- tai viherävänkeltaiset, joskus vaaleanpunertavat

rupicola var. *muliense* (Balf.f & Forrest) Philipson & Philipson 1975
Muistuttaa hyvin paljon var. *chryseumia*, lehdet pitkänomaiset, eivät leveänsoikeat ja vähemmän kontrastia lehden alapintojen erivärisissä suomuissa.

Kestävyys: Englanti H4-5 (kestävä kaikkialla Englannissa) USDA 6b-5 & 6a, Ruotsista ei ole kestävyystietoja, Cox mainitsee kuitenkin rupicolan kestäväksi Skandinavian eteläosissa. Suomi I-?

Kotimaa: Kiina: Yunnanin, Xizangin, Sichuanin maakunnat ja Burman rajaseudut, erittäin yleinen. 3000-4600 m mpy

Laponica-alasektio, johon luetaan kuuluvaksi yli 40 lepidoottia *Rhododendron*-lajeja, on yksi mielenkiintoisimmista alasektioista Suomessa viljeltäväksi. Onhan ainakin toistaiseksi ainoa Suomessa luonnonvaraisena kasvava *R. lapponicum* laji, jonka mukaan koko jakso on saanut nimensä. Luonteenomaista *Laponica*-alasektion kasveille on pienikasvuisuus (alle 1.5 m). Lehdet ovat yleensä alle 2.5 cm:n pituisia, aromaattisia ja suomalaisia molemmin puolin. Pääosa alasektion lajeista tulee Kiinan, Tiibetin ja Burman raja-alueelta Himalajan vuoristosta. Monilla alasektion kasveilla on hyviä puutarhaominaisuuksia, kuten pienikasvuisuus, tiheys, hyvä pakkasenkestävyys, runsas kukinta jo nuorena, eivätkä ne maistu tuholaisille. Huonoina ominaisuuksina voisi mainita talvisen ulkonäön (monet näyttävät talvella pystyynkuolleilta ruskeine lehtineen) ja huonon lämmönkeston. Korkealta vuoristosta kotoisin olevina kasveina *Laponica*-alasektion lajit eivät yleensä siedä pitkiä hellejaksoja, vaan alkavat helposti varistaa lehtiään, kun elohopea lähestyy 30 astetta.

Suomessa lienee aika vähän kokeiltu *Laponica*-alasektion lajeja. Jotkut niistä voisivat olla aivan oivallisia kivikkotarhan kasveja. Useimmat viihtyvät täydessä auringossa ja selviävät hyvin talvesta saadessaan kunnan lumisuojan. Matalina kasveina ne on helppo suojata lumella. Keväällä ne hyötyvät varjostuksesta ennen roudan sulamista. Muita *Laponica*-alasektion lajeja, joita voisi kokeilla Suomessa ovat: *fastigiatum*, *hippophaeoides*,

impeditum, intricatum, lapponicum var. *parvifolium, polycladum, russatum, tapetiforme* ja *thymifolium*.

Rupicola tyytyy hyvin lyhyeen kasvukauteen. Yleensä se on jo heinäkuussa ulkoisesti täysin valmis talven tuloon, eikä se ole minulla erehtynyt syyskasvuun tai -kukintaan, vaikka olosuhteet olisivatkin otolliset. Talvisin *rupicola* näyttää hieman surulliselta ruskeine lehtineen, mutta keväällä väri muuttuu jälleen terveeseen vihreäksi. Lajin nimi *rupicola* herättää hilpeitä mielleyhtymiä suomalaisessa. Oikeastaan nimi tarkoittaa kallioilla kasvavaa (*rupes* = kivi, *kallio*, *-cola*= asuva). Se kertookin jo paljon *rupicolan* vaatimuksista. Se kasvaa avoimilla kivikkosilla vuorenrinteillä ja sietää hyvin täysin aurinkoista kasvupaikkaa puutarhassa. Kuivumista se ei tietenkään siedä ja maanpinnan kuumeneminen on estettävä joko katteilla tai suojaistutuksilla. Aurinkoisessa paikassa kukinta tosin voi jäädä liiankin lyhyeksi. Ehkä hyvä kompromissi olisi puolivarjo, jossa kasvi saisi välillä täyttä aurinkoa.

Rupicola ei ole aivan ensimmäisiä kukkijoita rhodojen joukossa. Se malttaa odottaa toukokuulle ja kukkii yleensä yhtäaikaan kotimaisen 'Elviira'-lajikkeen kanssa. En ole koskaan menettänyt *rupicolan* kukintaa keväthallojen vuoksi, joten oletan, että nuput kestävät jonkin verran pakkasta, vaikka ovatkin lähteneet jo "liikkeelle". *Rupicolasta* ei löydy kovinkaan paljon tietoa puutarhakirjoista. Se on jäänyt hiukan varjoon kuuluisampien *Lapponica*-alasektion kasvien vallatessa huomion. Se ei olemukseltaan ole kaikkein kompakteimpia, *R. polycladum* ja jotkut muut ovat paljon säännöllisemmin kasvavia ja *R. impeditum* ja *R. russatum* kauniimmin kukkivia, mutta silti siinä on oma viehätöksensä. Kasvutavaltaan se on kuin bonsai ja sitä olisikin päästävä katsomaan läheltä. Aikaisemmin omaksi lajikseen luettu var. *chryseum* on suosituimpi keltaisen kukanvärinsä vuoksi. Var. *chryseum* sopii värinsä puolesta hyvin yhteen myös violetin nimilajin kanssa.

Talvenkestävyys tällä lajilla on kohtuullisen hyvä. Toisinaan olen joutunut poistamaan talven jälkeen joitakin oksia, jotka ovat kuivuneet kokonaan, mutta en tiedä, onko syynä liian alhainen talvilämpötila vai joku muu vaiva. Esimerkiksi liian alhainen ilmankosteus yhdistettynä auringonpaahteeseen keväällä tuntuisi todennäköisemmältä syytä. Yleensä vauriot nimittäin tulevat esiin vasta huhti-toukokuussa; lumen sulaessa ei vielä näy vaurio-oireita. Jokaisesta puutarhasta löytyy tila tälle pienelle kasville, jota voi käyttää pohjoisrinteessä vaikkapa kivikkopuutarhassa, kunhan maan kosteudesta pidetään huolta. Saadessaan kunnon talvisen lumipeitteen *rupicola* tuntee olonsa kotoisaksi eikä sen menestymiselle liene esteitä ykkösvyöhykettä mantereisemmissakaan oloissa.